

3. Kocziszky G., Veres Somosi M., Kobieliava T. O. Compliance risk in the enterprise. *Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність «Форвард–2017»* : XVIII Міжнар. наук.-практ. Internet-конф. Харків : НТУ «ХП», 2017. С. 54–57.
4. Technology transfer / P. G. Pererva et al. Kharkiv-Miskolc : NTU «KhPI», 2012. 668 p.
5. Tkachova N. Formation of competitive advantages of machine-building enterprises on the basis of the benchmarking concept. *International Marketing and Management of Innovations*. 2021. № 6. 10 p.
6. Pererva P.G., Kocziszky G., Somosi Veres M., Kobieliava T.A. Compliance program: tutorial. Kharkov-Miskolc : LTD «Planeta-prynt», 2019. 689 p.
7. Шаульська Л. В., Кобелєва Т. О., Перерва П. Г. Дослідження впливу підприємницьких ризиків на сталий розвиток. *Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит*. 2023. № 3 (181). С. 14–23.
8. Кобелєва Т. О. Комплаєнс-безпека промислового підприємства: теорія та методи : монографія. Харків : Планета-Принт, 2020. 354 с.

Косенко Софія Андріївна

студентка гр. БЕМ-922

Космін Олександр Юрійович

здобувач СВО доктор філософії

Перерва Петро Григорович

д-р екон. наук, професор

ORCID ID: 0000-0002-6256-9329

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

м. Харків, Україна

ФОРМУВАННЯ ПРИНЦИПІВ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

На сучасному етапі розвитку агропромислового комплексу топ-менеджменту потрібна не просто детальна виробнича програма. Йому необхідний інструмент, що дозволяє передбачати можливі зміни ринкового середовища, проектувати бажаний майбутній стан підприємства і визначати найбільш ефективні способи його досягнення, забезпечувати узгодженість в роботі підрозділів, визначати потребу в ресурсах, контролювати результативність,

стимулювати трудову активність персоналу. При цьому важливими є функції прогнозування і планування інноваційного розвитку підприємств [1–10].

При аналізі і прогнозуванні економічних процесів найважливішим є принцип системного комплексного підходу. Суть його полягає в тому, що при прогнозуванні окремого економічного параметра необхідно максимально враховувати сукупність економічних і соціальних факторів, які можуть вплинути на цей економічний параметр. Принцип динамічності явищ іноді називають системно-динамічним принципом. Кількісні та якісні зміни, що відбуваються всередині галузі, в майбутньому можуть сформувати принципово нову якість об'єкта. Принцип узгодженості прогнозів передбачає узгодження прогнозних показників, що відрізняються масштабом (мікро- і макропрогнози), прогнозним періодом (оперативні, коротко-, середньо- і довгострокові прогнози) і таке ін. Принцип варіації прогнозування полягає в розробці декількох найбільш ймовірних сценаріїв розвитку подій в умовах невизначеності майбутньої обстановки для об'єкта. Принцип безперервного прогнозування передбачає безперервну роботу над усіма видами прогнозів у часі.

Короткострокові прогнози уточнюються на основі оперативних прогнозів, середньострокові – на основі короткострокових, а довгострокові – на основі середньострокових прогнозів. Метою принципу мінливості (надійності) є створення реальної теоретично здійсненої прогнозної моделі, що забезпечує достатню достовірність отриманих економічних результатів і відносно точне відображення прогнозованої реальності.

Пропонуємо виділити дев'ять основних принципів планування.

1. Наукова обґрунтованість є одним з основних принципів планування. Плани повинні складатися на науковій основі з урахуванням економічних законів і закономірностей розвитку виробництва. Процес планування повинен ґрунтуватися на досягненнях науки і передового досвіду, і сприяти їх прискореному впровадженню у виробництво.

2. Принцип єдності політики і економіки передбачає планомірне вирішення в планах підприємств економічних, соціальних і політичних завдань, поставлених державою для сільськогосподарського виробництва. Плани, розроблені на різних сільськогосподарських підприємствах агропромислового комплексу, завжди повинні відповідати прийнятому урядом стратегічному курсу розвитку агропромислового комплексу країни.

3. Принцип демократичного централізму полягає в правильному поєднанні централізованого державного регулювання з широкою ініціативою сільськогосподарських підприємств при плануванні свого виробництва.

4. Принцип реальності полягає в тому, що плани, складені підприємствами, повинні бути здійсненними.

5. Принцип директивних договірних зобов'язань полягає в тому, що для окремих виробничих формувань держава доводить свої вимоги у вигляді державного замовлення, податку в натуральній формі, поставок продуктів харчування, які після укладення контрактів мають силу директиви або закону, які зобов'язані виконувати і держава, і кожне підприємство. Це пов'язано з тим, що сума виробничих завдань для підприємств є державним планом економічного і соціального розвитку.

6. Принцип виявлення провідних ланок і визначення основних завдань передбачає наступне: виділені провідні галузі агропромислового комплексу; акцентується увага на вирішальних напрямках розвитку виробництва, його основних ланках; Для них в першу чергу виділяються матеріально-технічні засоби, трудові ресурси і капітальні вкладення.

7. Принцип єдності і безперервності планування полягає в поєднанні і узгодженні перспективних, річних і оперативних планів підприємств. Частина показників перспективних планів використовується при складанні виробничо-фінансового плану, а показники останніх – при складанні виробничих завдань для бригад і ферм. Ці завдання прив'язані до показників технологічних карт і таке ін.

8. Принцип пропорційності і збалансованості при плануванні діяльності підприємств обумовлений вимогами системи народного господарства. На кожному підприємстві в процесі планування розробляються науково обґрунтовані пропорції між галузями і елементами виробництва. Їх перевіряють на наявність трудових, матеріальних, фінансових та інших залишків.

9. Принцип контролю за виконанням планів передбачає виправлення помилок, внесення змін до раніше прийнятих планів, а також виявлення резервів виробництва і їх мобілізацію з метою виконання планів як окремими виробничими підрозділами, так і всім народним господарством.

Якісне планування – це інструмент, за допомогою якого можна досягти поставлених цілей при забезпеченні ефективності використання ресурсів.

Список використаних джерел

1. Determination of marketing characteristics of market capacity for electrical automation / P. G. Pererva et al. *Marketing and Management of Innovations*. 2017. № 3. С. 79–86.

2. Modeling the marketing characteristics of market capacity for electrical automation / P. G. Pererva et al. *Marketing and Management of Innovations*. 2017. № 4. С. 67–74.

3. Technology transfer / P. G. Pererva et al. Kharkiv-Miskolc : NTU «KhPI», 2012. 668 p.

4. Pererva P.G., Kocziszky G., Somosi Veres M., Kobieliava T. A. Compliance program: tutorial. Kharkov-Miskolc : LTD «Planeta-prynt», 2019. 689 p.
5. Кобелева Т. О. Антикорупційний комплаєнс як фактор забезпечення інноваційного зростання. *Випереджаючий інноваційний розвиток: теорія, методика, практика* : монографія ; ред. Н. С. Ілляшенко. Суми : Триторія, 2018. С. 116–136.
6. Кобелева Т. О. Комплаєнс як категорія економічної безпеки промислового підприємства. *Економіка: реалії часу*. 2018. № 6 (40). С. 52–59.
7. Кобелева Т. О. Комплаєнс-безпека промислового підприємства: теорія та методи : монографія. Харків : Планета-Принт, 2020. 354 с.
8. Шаульська Л. В., Кобелева Т. О., Перерва П. Г. Формування та використання системи моніторингу підприємницьких ризиків як запорука сталого розвитку бізнес-структур. *Економіка і організація управління*. 2023. № 1 (49). С. 34–44.
9. Кобелева Т. О., Перерва П. Г. Формування системи моніторингу підприємницької діяльності підприємства. *Економіка: реалії часу*. 2023. № 1 (65). С. 5–11.
10. Шаульська Л. В., Кобелева Т. О., Перерва П. Г. Дослідження впливу підприємницьких ризиків на сталий розвиток. *Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит*. 2023. № 3 (181). С. 14–23.

Побережний Роман Олегович

канд. екон. наук, доцент

Проскурня Олена Михайлівна

канд. техн. наук, доцент

Перерва Петро Григорович

д-р екон. наук, професор

ORCID ID: 0000-0002-6256-9329

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

м. Харків, Україна

ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА УПРАВЛІННЯ МОДЕЛЮВАННЯМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Дослідження та оцінка рівня інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств має здійснюватися в рамках трьох категорій, а саме: інноваційний потенціал, інноваційна активність та ефективність інновацій. Інноваційний розвиток